

**Організація наукових медичних досліджень
«Salutem»**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ВІТЧИЗНЯНА ТА СВІТОВА
МЕДИЦИНА
В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ»**

14–15 січня 2022 р.

Дніпро
2022

УДК 61(477+100)(063)
В54

В54 Вітчизняна та світова медицина в умовах сучасності: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 14–15 січня 2022 р.). – Дніпро : Організація наукових медичних досліджень «Salutem», 2022. – 68 с.

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної конференції **«Вітчизняна та світова медицина в умовах сучасності»**. Розглядаються загальні проблеми клінічної та профілактичної медицини, питання фармацевтичної науки та інше.

Призначений для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів медичної, фармацевтичної та ветеринарної спеціальностей, а також для широкого кола читачів.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 61(477+100)(063)

© Організація наукових медичних досліджень «Salutem», 2022

НАПРЯМ 3. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ
СЕРЕД МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ
ЗА 2016–2020 РОКИ

Пономарьова К. С., Монакова О. С. 43

МАТРИЦЯ КОРЕЛЯЦІЙ ПОКАЗНИКІВ ФУНКЦІЇ ЕНДОТЕЛІО
У ХВОРИХ НА АРТЕРІАЛЬНУ ГІПЕРТЕНЗІЮ ІЗ
АНТРОПОМЕТРИЧНИМИ ТА КЛІНІЧНО-ЛАБОРАТОРНИМИ
ПОКАЗНИКАМИ ЗАЛЕЖНО ВІД ГЕНЕТИЧНИХ ЧИННИКІВ

Сидорчук А. Р. 48

ВАКЦИНОПРОФІЛАКТИКА МЕНІНГОКОКОВОЇ ІНФЕКЦІЇ

Татарінцева Ю. О., Монакова О. С. 51

НАПРЯМ 4. ФАРМАЦЕВТИЧНА НАУКА: СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗВОДНОЇ ЛАКТОЗИ
ПРИ ОТРИМАННІ ТАБЛЕТОК МЕТОДОМ
ПРЯМОГО ПРЕСУВАННЯ

Кудрявець А. Ю., Сліпченко Г. Д. 56

МОНІТОРИНГ ФІТОПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ
ПРОФІЛАКТИКИ ЗАХВОРЮВАНЬ СЕЧОВИВІДНОЇ СИСТЕМИ

Кущенко Н. П., Агаєва Х. Е., Шпильковська І. П. 59

КОМП'ЮТЕРНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ БІОЛОГІЧНОЇ АКТИВНОСТІ
НОВИХ ТІОФЕНВМІСНИХ 1, 2, 4-ТРИАЗОЛІВ

Хільковець А. В. 63

НАПРЯМ 3. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗАХВОРЮВАНOSTI НА ТУБЕРКУЛЬОЗ СЕРЕД МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЗА 2016–2020 РОКИ

ПОНОМАРЬОВА К. С.

студентка V курсу I медичного факультету

МОНАКОВА О. С.

асистент кафедри епідеміології

Харківський національний медичний університет

м. Харків, Україна

Туберкульоз (ТБ) станом на сьогоднішній день є дуже актуальною проблемою не тільки для всього світу, але і для України в цілому. Згідно з даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) третя населення світу інфікована туберкульозом (близько 1,9 млрд), а Україна входить до першої десятки країн з найбільш поширеним рівнем захворюваності.

Високий рівень захворюваності на ТБ мають медичні працівники. В структурі професійних захворювань медичних працівників перше місце посідає туберкульоз органів дихання, на частку якого приходиться більш половини усіх зареєстрованих професійних хвороб.

Перше місце по ризику захворюваності на ТБ займають працівники бактеріологічних лабораторій, друге місце – працівники стаціонарів протитуберкульозних закладів, третє місце – інші медичні установи [5, С. 434].

Захворюваність робітників медичної сфери може призвести до втрати працездатності, різноманітних ускладнень, інвалідизації та навіть смерті, що в свою чергу впливає на загальний рівень епідеміологічної обстановки в країні.

Проблема організації епідеміологічного нагляду та профілактики туберкульозу серед медичних працівників до теперішнього часу не вирішена і актуальна.

Мета: аналіз показників захворюваності на туберкульоз серед медичних працівників та населення України за 2016–2020 роки.

При виконанні роботи були використані методи ретроспективного аналізу статистичних даних по захворюваності медичних працівників та населення України з 2016 по 2020 рр. з використанням даних аналітично-статистичного довідника «Туберкульоз в Україні» за 2020 р. та таблиць зі статистичними даними за 2020 р.

Станом на 1 січня 2020 року в Україні кількість населення становила 41 732 779 чоловік, з них 14 298 мали захворюваність на нові випадки ТБ, інтенсивний показник склав 34,2 на 100 тис. населення. В цей же рік в Україні працювало всього 566 990 працівників закладів охорони здоров'я (ЗОЗ) та 8402 медичних працівників протитуберкульозних закладів (ПТЗ), з 2016 по 2020 рр. з них на ТБ захворіло 1560 працівників закладів охорони здоров'я та 202 працівників протитуберкульозних закладів, що у відсотковому відношенні складає 0,3% та 2,4% відповідно [7].

У 2016 році показник захворюваності на нові випадки туберкульозу в Україні склав 54,7 осіб на 100 тисяч населення. Рівень госпіталізації становив 3%. Смертність склала 9,5 осіб на 100 тис. населення.

У 2017 році захворіло 51,9 осіб на 100 тис. населення. За рік смертність склала 9,3 осіб на 100 тис. населення. Рівень госпіталізації знизився на 6,5%.

У 2018–2019 роках на нові випадки туберкульозу захворіло 50,5 осіб та 49,2 осіб на 100 тис. населення відповідно. У 2018-му році смертність склала 9,4 осіб на 100 тис. населення, у 2019-му – 8,8 осіб на 100 тис. населення.

У 2020 році в протитуберкульозних установах налічувалося 34,3 хворих на ТБ на 100 тис. населення. Смертність за рік знизилася – померло 7,0 осіб на 100 тис. українців. Тобто, показник захворюваності знизився з 54,7 осіб на 100 тисяч населення у 2016 році до 34,3 осіб на 100 тис. населення у 2020 році.

Показники захворюваності на ТБ серед міського населення України за 2020 р. склали 39,4 на 100 тис. населення та сільського 48,5 на 100 тис. населення [3]. Тобто, у 2020 р. показники захворюваності серед сільського населення були вище за рівень міського.

Захворюваність медичних працівників закладів охорони здоров'я на ТБ складала: у 2016 році 5,67 на 10 тис. працівників ЗОЗ, у 2017 – 6,4, у 2018 – 6,0, у 2019 – 5,3, у 2020 – 4,2. Отже, рівень захворюваності знизився з 5,67 у 2016 році до 4,2 на 10 тис. працівників ЗОЗ у 2020 році. При аналізі динаміки захворюваності на ТБ серед медичних працівників протитуберкульозних закладів встановлено, що показник захворюваності у 2016 році був 21,3 на 10 тис. працівників ПТЗ, у 2017 – 19,5, у 2018 – 22, у 2019 – 29,7, у 2020 році – 25 на 10 тис. працівників ПТЗ. Виявлено тенденцію до підвищення рівня захворюваності з 21,3 до 25 на 10 тис. працівників ПТЗ за період з 2016 по 2020 рр. [1].

Виявлені епідеміологічні особливості динаміки та структури професійних хвороб серед яких туберкульоз займає провідну позицію. За даними на 2020 рік відмічається короткочасне зниження показників захворюваності на туберкульоз серед працівників закладів охорони здоров'я України, що може бути обумовлено зменшенням кількості протитуберкульозних установ – у 2020 р. їх 25, хоча ще у 2018 році було 68 тубдиспансерів та 21 туберкульозних лікарень для дорослих та дві для дітей [3].

Відповідно до цього, кількість персоналу протитуберкульозних установ також знизилася. У 2018 році їх було 11 326 осіб, а вже у 2020 році медперсоналу в таких закладах налічується 8527 осіб [6, 7].

Вагомий внесок на зниження рівня реєстрації захворюваності на ТБ з 2019 по 2020 рік внесла пандемія COVID-19. З одного боку, експерти пов'язують це з потенційним зниженням передачі збудника через запровадження обмежувальних заходів, а з іншого через зменшення кількості звернень за медичною допомогою через ускладнений доступ до послуг, несвоєчасне їх надання і важке матеріальне становище населення у зв'язку з карантинними обмеженнями [2, С. 92, 99].

Недостатній рівень охоплення населення медичними оглядами також може впливати на умовне зниження показників захворюваності на ТБ в Україні: відповідно до підпункту 3 пункту 37 постанови КМУ від 22.07.2020 № 641 на період дії карантину тимчасово дозволяється залучення до роботи працівників без проходження попередніх та періодичних медоглядів [4].

Таким чином, рівень захворюваності серед всіх медичних працівників закладів охорони здоров'я має тенденцію до зниження, на відміну від працівників протитуберкульозних закладів, в яких рівень захворюваності навпаки підвищився за період з 2016 по 2020 рр.

До зростання рівня захворюваності на туберкульоз серед медичних працівників ПТЗ сприяють такі фактори ризику як безпосередній контакт з хворими на активну форму ТБ, недостатнє забезпечення індивідуальними засобами захисту та особливості роботи працівників фтизіатричного профілю. Також ризик захворюваності на туберкульоз можна визначити тривалістю та частотою знаходження працівника в середовищі, яке містить мікобактерії туберкульозу. Ці фактори виявляються специфікою лікувального закладу, в котрому працює медичний фахівець.

Висновок:

1. Проведений аналіз даних показав, що рівень захворюваності на ТБ як серед медичних працівників, так і серед населення України з 2016 по 2020 рр. має тенденцію до зниження. Але така картина більше пов'язана зі скороченням лікарського штату, закриттям протитуберкульозних закладів, зниженням рівня охоплення різних груп людей профілактичними медоглядами та наслідками карантинних обмежень у зв'язку з пандемією COVID 19.

2. Визначено, що сільські жителі хворіють на ТБ частіше міського населення, що може бути пов'язано з відірваністю села від міста та обмеженим рівнем надання медичних послуг у зв'язку з цим.

3. Встановлено, що рівень захворюваності на ТБ працівників протитуберкульозних установ на 2,1% вище, ніж у працівників ЗОЗ.

4. Спостерігається зростання захворюваності на ТБ серед працівників ПТЗ з 2016 по 2020 рр. з 21,3 до 25 на 10 тис. працівників.

Таким чином, профілактика захворюваності на туберкульоз серед медичних працівників і населення України є важливою медико-соціальною проблемою, яка потребує оптимізації державного підходу до її вирішення.

Використана література:

1. Аналітично-статистичний довідник «Туберкульоз в Україні» за 2020 р.
2. Звіт України про досягнутий прогрес у досягненні цілей політичної декларації, прийнятої під час Наради високого рівня Генеральної Асамблеї ООН з туберкульозу 26 вересня 2018 року (звітний період 2019–2020 рр.) – С. 92, 99.
3. Інтернет джерело – <https://apnews.com.ua/ru/news/v-ukraine-sokratili-kolichestvo-protivotuberkuleznykh-zavedenii-do-25-vrach-obuyasnila-pochemu-eto-opasno/>
4. Постанова КМУ «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території з широким поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 22.07.2020 р. № 641, пункт 37, підпункт 3.
5. Професійні хвороби за редакцією проф. В.А. Капустника, І.Ф. Костюк. Київ. ВСВ «Медицина» 2011. Розділ 11, С. 434
6. Центр громадського здоров'я України – Таблиці зі статистичними даними за 2018 р.
7. Центр громадського здоров'я України – Таблиці зі статистичними даними за 2020 р.

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
на тему:
«ВІТЧИЗНЯНА ТА СВІТОВА МЕДИЦИНА
В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ»

14–15 січня 2022 р.

м. Дніпро

Видавник – Організація наукових медичних досліджень «Salutem»
@: medconf@salutem.dp.ua W: www.salutem.dp.ua T: +38 066 789 82 26
а/с 5738, м. Дніпро, 49107

Підписано до друку 18.01.2022 р. Здано до друку 19.01.2022 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Ум.-друк. Арк 3,95.
Наклад 50 прим. Зам. № 1901-22.